

Veranderingen zorg en welzijn 2020

Hoe helpt LOC daarbij?

Tekst: **Marthijn Laterveer**

In 2020 gaan er diverse nieuwe wetten in. Ook zijn er veranderingen in de Wet langdurige zorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Zorgverzekeringswet. Dit artikel geeft een kort overzicht van de belangrijkste veranderingen. Inspelend op de komst van de nieuwe medezeggenschapswet Wmcz heeft LOC een nieuw ondersteuningsaanbod voor cliëntenraden ontwikkeld.

Wat verandert er in 2020?

Nieuwe wetten

In 2020 komen er drie nieuwe wetten voor mensen die zorg nodig hebben:

- Vanaf 1 januari 2020 is er de Wet zorg en dwang. Deze wet regelt de rechten van mensen met dementie en een verstandelijke beperking die onvrijwillige zorg krijgen. Daarnaast regelt deze wet ook de onvrijwillige opname. De wet geldt zowel in een zorginstelling als thuis (zie ook het artikel op pagina 30-31).
- Vanaf 1 januari 2020 is er de Wet verplichte geestelij-

ke gezondheidszorg. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de geestelijke gezondheidszorg. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een instelling toegestaan is.

- Vanaf 1 juli 2020 is er de nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen. Deze wet regelt de rechten van cliëntenraden. Nieuw is onder andere het feit dat cliëntenraden op een aantal punten instemmingsrechten krijgen.

Zorgverzekeringswet

In 2020 zijn er diverse veranderingen in de basisverzekering:

- Zorg door de specialist ouderengeneeskunde of arts verstandelijk gehandicapten zit in de basisverzekering.
- Er komen enkele medicijnen voor longkanker en

“Hoe kan medezeggenschap leiden tot betere persoonsgerichte zorg en ondersteuning?”

Op basis van de visie Waardevolle zorg heeft LOC altijd een duidelijke en herkenbare inbreng in verbetering van de zorg.

- multiple sclerose bij in de basisverzekering.
- Krijgt iemand een behandeling in het ziekenhuis van minimaal drie dagen zonder opname? Dan is het mogelijk om maximaal 75 euro logeerkosten te krijgen in plaats van reiskosten.
- Mensen met geriatrische revalidatiezorg krijgen zittend ziekenvervoer.

Wet maatschappelijke ondersteuning

- In 2020 betalen Wmo-klanten een eigen bijdrage van maximaal € 19,- per maand. Het inkomen, het vermogen en de hoeveelheid hulp en/of ondersteuning maken niet uit.
- Dit is een maximumbedrag per huishouden. Maken meer personen in één huishouden gebruik van de Wmo? Dan betalen zij samen maximaal € 19,- per maand.
- De eigen bijdrage mag bij hulpmiddelen en woningaanpassingen niet hoger zijn dan de echte kosten.

Wet langdurige zorg

- Vanaf 2020 is het mogelijk om een deel van de week in een instelling te wonen en een deel thuis. Het is voor mensen die met een vast tweewekelijks patroon

thuis en in een instelling wonen, willen afwisselen. Zij kunnen zeven tot negen dagdelen per twee weken in een instelling wonen. Meer informatie? Het zorgkantoor helpt.

- Bij de komst van de Wet langdurige zorg was er een overgangsregeling. Daardoor konden mensen dezelfde zorg houden die ze al hadden. Vanaf 2020 is de overgangsperiode voorbij. Het zorgkantoor regelt extra zorg als mensen daardoor minder zorg zouden krijgen.
- Vanaf 2020 krijgen mensen die in een zorginstelling wonen hun hulpmiddelen via de Wet langdurige zorg. Daarbij gaat het onder andere om: rolstoelen, scootmobielen, hooglaagbedden en tilliften. Tot nu toe moest een deel van de bewoners deze hulpmiddelen bij de gemeente of de zorgverzekeraar aanvragen.

Wat doet LOC in 2020?

Werken vanuit een visie

Regeringen wisselen en het beleid verandert steeds. Door alleen te reageren op wat er in Den Haag gebeurt, is het lastig om tot echte veranderingen te komen. Daarom heeft LOC jaren geleden een visie op de toe-

komst van de zorg ontwikkeld: Waardevolle zorg. Zodat we steeds een duidelijke en herkenbare inbreng hebben om de zorg te verbeteren.

Die visie helpt ook om cliëntenraden te ondersteunen bij hun werk. Zodat het niet alleen gaat over wettelijke rechten en plichten van de cliëntenraad. Maar over hoe medezeggenschap kan leiden tot betere persoonsgerichte zorg en ondersteuning. In 2020 zal LOC daarom veel investeren in het ondersteunen van cliëntenraden en ook managers om de medezeggenschap te verbeteren. Daarin trekken we ook op met de zorgkantoren en de inspectie. LOC heeft veel contacten in Den Haag. Het is eenvoudig om te roepen dat het allemaal anders moet. LOC is een krachtig gesprekspartner in Den Haag, maar wil niet alleen volgend zijn. Daarom ontwikkelt LOC ook zelf vernieuwende initiatieven, zoals de beweging radicale vernieuwing verpleeghuiszorg.

Meer over de visie Waardevolle zorg is te lezen via www.loc.nl

Nieuwe Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen

Op 1 juli 2020 gaat de vernieuwde Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz) in. Deze wet brengt voor cliëntenraden allerlei veranderingen. Zoals andere adviesrechten, nieuwe afspraken tussen lokale en centrale cliëntenraad en vernieuwde afspraken met de bestuurder. Waarbij de wet alleen maar een hulpmiddel is. Uiteindelijk gaat het erom dat het werk van de cliëntenraad tot betere zorg leidt voor de mensen die zorg nodig hebben.

LOC heeft een groot aantal publicaties en cursussen ontwikkeld om cliëntenraden daarbij te helpen. Zoals:

- Handboek medezeggenschap: in dit basishandboek staan de verschillen tussen de oude en de nieuwe wet. Het handboek helpt cliëntenraden om hun werk te kunnen doen (zie ook pagina 44-45).
- Modelreglementen: nieuwe reglementen die aangepast zijn aan de nieuwe wet. De cliëntenraad kan daarmee het gesprek voeren met de bestuurder over de inrichting van de medezeggenschap. De reglementen zijn in de eerste helft van 2020 klaar.
- Beginnerscursus cliëntenraad: in deze cursus leren mensen die net in de cliëntenraad zitten de beginselen van het cliëntenraadswerk.

“In 2020 organiseert LOC een groot landelijk congres voor cliëntenraden”

- Gevorderdencursus cliëntenraad: in deze cursus krijgen mensen die al langer in de cliëntenraad zitten verdieping in het cliëntenraadswerk.
- Scholing cliëntenraad samen met management over medezeggenschap: LOC heeft een cursus waar leden van cliëntenraden en het management samen onderzoeken hoe optimale medezeggenschap er binnen de eigen organisatie uitziet.
- Website www.cliëntenraad.nl: hier is alle informatie over de nieuwe wet en wat dat voor cliëntenraden betekent te vinden.
- Wekelijkse nieuwsbrief en tijdschrift Zorg & Zeggenschap.
- Vraagbaak zowel telefonisch als per e-mail op werkdagen: vraagbaak@loc.nl of 030 2843200.

Overige onderwerpen cliëntenraden

Naast de nieuwe wet zijn er allerlei andere onderwerpen waar de cliëntenraad mee bezig is. Die gaan zowel over het functioneren van de cliëntenraad als over onderwerpen waar de cliëntenraad over adviseert.

LOC heeft een groot aantal nieuwe brochures gemaakt die leden gratis kunnen bestellen. Zoals: In contact staan met de achterban, de Wet zorg en dwang, de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (komt binnenkort) en een handleiding voor voorzitters (zie pagina 38-39). In 2020 komen daar nog nieuwe brochures bij zoals over de rol van de centrale cliëntenraad.

Cliëntenraden geven aan dat zij behoefte hebben aan uitwisseling met andere raden. Daarom organiseren we in 2020 een landelijk congres en daar waar behoefte is ook regionale bijeenkomsten. Verder organiseren we trainingen, bijvoorbeeld een leergang voor voorzitters van cliëntenraden en een leergang voor ondersteuners. Als we merken dat er behoefte is aan informatie over een actueel thema, dan organiseren we daar een bijeenkomst over. Zoals over de nieuwe Wet zorg en dwang en de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

LOC helpt kinderen, jongeren en ouders om hun eigen stem duidelijker te laten horen.

LOC heeft er bewust voor gekozen al deze bijeenkomsten uit de contributie te bekostigen. Zodat aangesloten cliëntenraden niet apart hoeven te betalen voor het bijwonen van bijeenkomsten of het aanvragen van brochures. Veel cliëntenraden hebben aangegeven daar de voorkeur aan te geven. Ook het tijdschrift *Zorg & Zeggenschap*, de wekelijkse digitale nieuwsbrief cliëntenraden, de vraagbaak en begeleiding bij nieuwbouw of het lezen van begrotingen zitten in het lidmaatschap. Daarnaast heeft LOC een geheel vernieuwde website www.cliëntenraad.nl Daar is alle informatie over medezeggenschap te vinden. Inclusief de brochures en het tijdschrift in digitale vorm.

Ook in 2020 biedt LOC trainingen en begeleiding op maat. Het gaat daarbij om trainingen op locatie bij de cliëntenraad, het helpen opzetten van een goede medezeggenschap of het vormgeven van invloed door individuele cliënten/bewoners. Afhankelijk van het gekozen lidmaatschap zit deze dienstverlening in het lidmaatschap of krijgen leden korting op het uurtarief. Ten slotte heeft LOC veel invloed bij onder andere het ministerie, de Tweede Kamer en de verzekeraars. Deze krachtige belangenbehartiging bekostigen we ook in 2020 vanuit de contributie van cliëntenraden.

Jeugd

In de jeugdhulp is de medezeggenschap op veel plaatsen nog niet goed geregeld. Vanaf 1 juli 2020 moeten

aanbieders van jeugdhulp zich houden aan de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen. LOC wil daarbij helpen en heeft daar ook hulpmiddelen voor ontwikkeld. In 2020 komen daar nog meer hulpmiddelen bij. Het ministerie van VWS ondersteunt LOC bij deze taak (zie voor meer informatie het artikel op pagina 12-15). Daarnaast zullen we kinderen, jongeren en ouders helpen om hun eigen stem duidelijker te laten horen. Allereerst in hun eigen gemeente, maar ook op regionaal en landelijk niveau. Dat zullen we onder andere doen via het landelijke actieprogramma *Zorg voor de Jeugd*. Gelegitimeerd door de bij LOC aangesloten cliëntenraden en ervaringsdeskundigen.

Inmiddels heeft LOC ook een speciale website over jeugdhulp: www.locjeugd.nl En is er een digitale nieuwsbrief jeugd.

Vernieuwing zorg en onderwijs

De beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg laat steeds meer mooie concrete resultaten zien. Zo is er in deelnemende organisaties meer tijd voor bewoners en naasten. Medewerkers hebben het gevoel dat ze hun vak weer terug hebben. Ook zijn er diverse initiatieven binnen de beweging om het onderwijs beter aan te laten sluiten op de zorg. In 2020 gaat de beweging op volle kracht verder. Zonders structurele subsidie. Meer over de beweging in het katern in het hart van dit tijdschrift. En over het onderwijs op pagina 19-23. Voor 2020 is LOC ook gesprekken aan het voeren om in de zorg thuis, de geestelijke gezondheidszorg en jeugd vernieuwende initiatieven te ontplooiën.

Aansluiten bij LOC

Cliëntenraden en andere medezeggenschapsorganen kunnen lid worden van LOC. Aanmelden als lid kan via www.cliëntenraad.nl, vraagbaak@loc.nl of 030 2843200 Ook niet-clieëntenraden vragen steeds vaker of zij zich in een vorm kunnen verbinden met LOC. Vooral omdat zij de visie Waardevolle zorg steunen. Aansluiten kan door vriend, vrijwilliger of ambassadeur (zie ook het artikel op pagina 16) te worden.

Meer informatie daarover staat op www.loc.nl/over/ Marthijn Laterveer is coördinator LOC Waardevolle zorg.